

RJEŠENJA ISPITA IZ **SOCIOLOGIJE**
NA LJETNOM ROKU DRŽAVNE MATURE **SERIJE D-S037**
srpanj 2020.

ZADATCI VIŠESTRUKOGA IZBORA

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
1.	A
2.	B
3.	D
4.	C
5.	B
6.	D
7.	D
8.	B
9.	C
10.	A
11.	D
12.	C
13.	A
14.	B
15.	D

ZADATCI KRATKOGA ODGOVORA

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
16.	horizontalna (lateralna društvena pokretljivost)
17.	konvergirajuće (kolektivno ponašanje) / aktivna gomila / ekspresivna gomila
18.	poticanje društvene promjene / katalizator društvene promjene
19.	simboli
20.	endogamija
21.	menadžerski kapitalizam / menadžerstvo

ZADATCI PRODUŽENOGA ODGOVORA

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
22.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozitivizam - Pozitivizam je stajalište da se priroda i društvo trebaju proučavati istim metodama. (Budući da društvom vladaju isti zakoni kao i prirodom, društvo se može proučavati na isti način kao i priroda.) <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - naveden je pozitivizam I - objašnjen je pozitivizam <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - naveden je pozitivizam ILI - objašnjeno je pozitivizam <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nije naveden niti je objašnjen pozitivizam
23.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - anticipativna socijalizacija / razvojna socijalizacija - Anticipativna socijalizacija usmjerena je na buduće uloge neke osobe. / Tip socijalizacije u kojemu pojedinac kroz društvenu interakciju uči vrijednosti grupe čiji član nastoji postati kako bi mu ulazak bio što lakši i kako bi imao potrebne kompetencije te se pripremio za zahtjeve društvene uloge koju će izvoditi/preuzeti. <p>Razvojna socijalizacija odnosi se na stalno prilagođavanje pojedinca novim okolnostima kod preuzimanja nove uloge.</p> <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedena je anticipativna socijalizacija / razvojna socijalizacija I - objašnjena je anticipativna socijalizacija / razvojna socijalizacija <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedena je anticipativna socijalizacija / razvojna socijalizacija ILI - objašnjena je anticipativna socijalizacija / razvojna socijalizacija <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nije navedena niti je objašnjena anticipativna socijalizacija / razvojna socijalizacija
24.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konflikt uloga / sukob uloga - Konflikt uloga je situacija u kojoj se pojedinac suočava s istovremenim ispunjavanjem proturječnih zahtjeva uloge (ili uloga). / Situacija u kojoj se zahtjevi jedne uloge sukobljavaju sa zahtjevima druge. <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - naveden je pojam konflikt uloga I - objašnjen je pojam konflikt uloga <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - naveden je pojam konflikt uloga ILI - objašnjen je pojam konflikt uloga <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nije naveden niti je objašnjen pojam konflikt uloga

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
25.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - selekciju / alokaciju - Meritokratsko načelo je sustav nepristranih, objektivnih mjerila vrednovanja sposobnosti, truda i postignuća svakoga pojedinca. (Učenici koji su sposobniji i više se trude trebaju biti nagrađeni boljim ocjenama, što će im onda omogućiti dalje školovanje te bolje plaćeni posao i viši društveni položaj.) <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedena je selekcija I - navedeno je i objašnjeno je meritokratsko načelo <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedena je selekcija II - navedeno je i objašnjeno meritokratsko načelo <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nije navedena selekcija niti je navedeno i navedeno i objašnjeno meritokratsko načelo
26.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prema E. Durkheimu društvene norme povezane sa svetim postaju oblik socijalne kontrole i djeluju na pojedinca izvana i iznutra, na njegovu savjest. Oblikovanje savjesti i time internalizacija društveno poželjnih oblika ponašanja, jedna je od najznačajnijih funkcija religije. / Religija kao mehanizam socijalne kontrole osigurava poštivanje norma, sprečava kršenje propisanih norma jer su društvene norme povezane sa svetim pa pojedinci osjećaju grižnju savjesti kada ih krše. - Prema M. Weberu motivacijski i „etički elementi protestantizma djelovali su kao mehanizam socijalne kontrole i utjecali na razvoj ponašanja ljudi, što odgovara kapitalističkome načinu privređivanja: štedljivosti, marljivosti, skromnosti, disciplini itd.” / Religija (protestantizam / kalvinizam) je od vjernika zahtijevala kao mehanizam socijalne kontrole onakve stavove i ponašanje koji su bili sukladni poduzetničkom kapitalističkom duhu. <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - objašnjena je uloga religije kao mehanizma socijalne kontrole prema E. Durkheimu - objašnjena je uloga religije kao mehanizma socijalne kontrole prema M. Weberu <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - objašnjena je uloga religije kao mehanizma socijalne kontrole prema E. Durkheimu II - objašnjena je uloga religije kao mehanizma socijalne kontrole prema M. Weberu <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nije objašnjena uloga religije kao mehanizma socijalne kontrole prema E. Durkheimu niti prema M. Weberu

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
27.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - globalizacija - Globalizacija je proces u kojemu čitav svijet postaje jedinstvenim sustavom (jedno mjesto) zahvaljujući masovnim i brzim komunikacijama. / Globalizacija je proces u kojemu dolazi do „kompresije (sažimanja) svijeta”.
	BODOVANJE 2 boda - naveden je pojam globalizacije I - objašnjen je pojam globalizacije
	1 bod - naveden je pojam globalizacije II - objašnjen je pojam globalizacije
	0 bodova - nije naveden niti je objašnjen pojam globalizacije

ZADATCI KRATKOGA I PRODUŽENOGA ODGOVORA

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
28.	
28.1.	(sociološki) nominalizam
28.2.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - društveno djelovanje / idealni tip / proces racionalizacije / birokracija / moć / tipovi vlasti - Društveno djelovanje je ono djelovanje u kojemu protagonist uzima u obzir djelovanje drugih i prema tome se orijentira....
	BODOVANJE 2 boda - navedeno je društveno djelovanje I - objašnjeno je društveno djelovanje
	1 bod - navedeno je društveno djelovanje II - objašnjeno je društveno djelovanje
	0 bodova - nije navedeno niti je objašnjeno društveno djelovanje
29.	
29.1.	hijerarhija / hijerarhija autoriteta / precizna podjela rada
29.2.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - oligarhija (željezni zakon oligarhije) - Oligarhija podrazumijeva da kada organizacija postane veća i birokratizirana, veća je koncentracija moći u rukama manjine na visokim položajima.
	BODOVANJE 2 boda - navedena je oligarhija (željezni zakon oligarhije) I - objašnjena je oligarhija kao disfunkcija birokracije prema R. Michaelsu
	1 bod - navedena je oligarhija (željezni zakon oligarhije) II - objašnjena je oligarhija kao disfunkcija birokracije prema R. Michaelsu
	0 bodova - nije navedena niti je objašnjena oligarhija kao disfunkcija birokracije prema R. Michaelsu

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
30. Izvor polaznoga sadržaja: <i>Žene i muškarci u Hrvatskoj 2016.</i> , Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, 2016., str. 27.	
30.1.	žena
30.2.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - Zbog većega stupnja obrazovanja udio žena na tržištu rada se povećava, sve više žena upisuje visoka učilišta, što im omogućuje rad na bolje plaćenim poslovima za koje je potrebna diploma. - Uloga žena u obitelji se mijenja jer nemaju više samo ulogu majke i kućanice, već imaju i karijeru izvan obitelji.
	BODOVANJE 2 boda - objašnjeno je kako promjena stupnja obrazovanja žena utječe na njihov položaj na tržištu rada I - objašnjeno je kako se mijenja uloga žena u obitelji
	1 bod - objašnjeno je kako promjena stupnja obrazovanja žena utječe na njihov položaj na tržištu rada ILI - objašnjeno je kako se mijenja uloga žena u obitelji
	0 bodova - nije objašnjeno kako promjena stupnja obrazovanja žena utječe na njihov položaj na tržištu rada niti je objašnjeno kako se mijenja uloga žena u obitelji
31. Izvor polaznoga sadržaja: Čulinović-Konstantinović, Vesna., 2004., Procesi promjena u tradicijskoj kulturi, <i>Ethnologica Dalmatica</i> , 13/1, Etnografski muzej Split, Split., str. 141. – 156.	
31.1.	gubljenje kulturnih obrazaca / difuzija / akulturacija / asimilacija / modernizacija
31.2.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - kulturno zaostajanje - Kulturno zaostajanje je neusklađenost u promjenama materijalnih i nematerijalnih aspekata kulture. Kada se materijalni aspekti kulture mijenjaju brže od nematerijalnih, dolazi do jaza i zaostajanja u prilagođavanju nematerijalne kulture materijalnoj.
	BODOVANJE 2 boda - navedeno je kulturno zaostajanje I - objašnjen je Ogburnov pojam kulturnoga zaostajanja
	1 bod - navedeno je kulturno zaostajanje ILI - objašnjen je Ogburnov pojam kulturnoga zaostajanja
	0 bodova - nije naveden niti je objašnjen Ogburnov pojam kulturnoga zaostajanja

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
32. Izvor polaznoga sadržaja: www.tportal.hr (objavljeno 8. svibnja 2019. godine)	
32.1.	demografija
32.2.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - depopulacija / starenje stanovništva - Depopulacija je trend koji karakterizira negativan prirodni prirast stanovništva, što znači da se broj stanovnika s godinama prirodno smanjuje, odnosno više je umrlih nego rođenih. - Starenje stanovništva podrazumijeva porast broja i povećanje udjela stanovništva starijega od 60 (ili 65) godina u ukupnome stanovništvu.
	BODOVANJE 2 boda - navedena je depopulacija / starenje stanovništva I - objašnjena je depopulacija / starenje stanovništva
	1 bod - navedena je depopulacija / starenje stanovništva II - objašnjena je depopulacija / starenje stanovništva II - naveden je pojam koji se odnosi na trend u promjeni strukture stanovništva i objašnjen je pojam koji se odnosi na trend u promjeni strukture stanovništva
	0 bodova - nije navedena depopulacija / starenje stanovništva niti je objašnjena depopulacija / starenje stanovništva

SKUPINA ZADATAKA

REDNI BROJ ZADATAKA	TOČAN ODGOVOR
33. Izvor polaznoga sadržaja: Durkheim, Emile. 2008. <i>Elementarni oblici religijskog života</i> . Naklada Jesenski i Turk. Hrvatsko sociološko društvo. Zagreb. str. 92. – 450.	
33.1.	B
33.2.	(rituale) solidarnosti
33.3.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - socijalna integracija - Socijalna integracija je stvaranje i očuvanje društvene solidarnosti – osjećaja jedinstvenosti i uzajamne pripadnosti članova društva.
	BODOVANJE 2 boda - navedena je socijalna integracija I - objašnjena je socijalna integracija
	1 bod - navedena je socijalna integracija ILI - objašnjena je socijalna integracija
	0 bodova - nije navedena niti je objašnjena socijalna integracija
34. Izvor polaznoga sadržaja: http://www.bilten.org (pristupljeno 17. svibnja 2016.)	
34.1.	A
34.2.	resocijalizacija
34.3.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - konfliktna (teorija devijantnosti) - Konfliktna teorija devijantnosti polazi od pretpostavke o postojanju suprotstavljenih interesa različitih društvenih grupa. Moćne društvene grupe kontroliraju izradu zakona i njihovo provođenje, nastojeći vlastite vrijednosti i norme nametnuti čitavom društvu. Zakon nije neutralan, nego promiče interese i vrijednosti samo nekih društvenih grupa.
	BODOVANJE 2 boda - navedena je konfliktna (teorija devijantnosti) I - objašnjena je konfliktna (teorija devijantnosti)
	1 bod - navedena je konfliktna (teorija devijantnosti) ILI - objašnjena je konfliktna (teorija devijantnosti)
	0 bodova - nije navedena niti je objašnjena konfliktna (teorija devijantnosti)

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
35. Izvor polaznoga sadržaja: Puzić, Saša; Gregurević, Margareta; Košutić, Iva. 2018. Kulturni kapital i obrazovne nejednakosti u Hrvatskoj, Njemačkoj i Danskoj: usporedna analiza PISA 2009. podataka. <i>Revija za socijalnu politiku</i> . 25/2. Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb. str. 133. – 156.	
35.1.	B
35.2.	sudjelovanje učenika u aktivnostima vezanima uz umjetnost / klasičnu glazbu / književnost
35.3.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - kulturni kapital je skup znanja i vještina koje djeca primaju u najranijoj dobi. - Djeca iz više klase dobivaju ga mnogo više od onih iz niže klase, zbog toga što su od početka socijalizirana u dominantnu kulturu. Dobivaju stil i ponašanje koji im omogućuje da se bolje snađu u školi jer se u školi „njeгује“ takav stil. Djeca koja nemaju takav kulturni kapital imaju lošije ocjene ili odustanu od školovanja.
	BODOVANJE 2 boda - naveden je pojam kulturnog kapitala I - opisan je način na koji kulturni kapital utječe na postizanje školskoga uspjeha djece iz različitih društvenih slojeva
	1 bod - naveden je pojam kulturnog kapitala ILI - opisan je način na koji kulturni kapital utječe na postizanje školskoga uspjeha djece iz različitih društvenih slojeva
	0 bodova - nije naveden je pojam kulturnog kapitala niti je opisan način na koji kulturni kapital utječe na postizanje školskoga uspjeha djece iz različitih društvenih slojeva